DOI: http://doi.org/10.31617/1.2026(169)10
УДК 657.6:658.7=111

УСЕНКО Андрій
https://orcid.org/0009-0004-5719-6822

адвокат,
голова юридичного департаменту
аудиторської фірми ТОВ "Стандарт-аудит"
вул. Рейтарська, 19Б, м. Київ, 01001, Україна
andrii.usenko@gmail.com

КОПОТІЄНКО Тетяна
https://orcid.org/0000-0001-6107-9937

к. е. н., доцент, доцент кафедри
фінансового аналізу та аудиту
Державного торговельно-економічного
університету
вул. Кіото, 19, м. Київ, 02156, Україна
t.kopotiienko@knute.edu.ua

ОВЧАРИК Роман
https://orcid.org/0000-0001-6536-9712

к. е. н., доцент, доцент кафедри
фінансового аналізу та аудиту
Державного торговельно-економічного
університету
вул. Кіото, 19, м. Київ, 02156, Україна
r.ovcharyk@knute.edu.ua

ФІНАНСОВИЙ АНАЛІЗ ТА КОНТРОЛЬ ПУБЛІЧНИХ ЗАКУПІВЕЛЬ

Досліджено феномени фінансового контролю, аудиту та аналізу в контексті їх використання у складі інструментарію регулювання публічних закупівель на макрорівні держави. Аудит публічних закупівель постає одним із видів контролю з боку держави і гарантує достовірність проведення торгів. Розвиток суспільних відносин і запровадження воєнного стану в Україні ставить свої вимоги до здійснення публічних закупівель і відповідно формує різні результати контролю. Актуальність дослідження полягає у необхідності вдосконалення державного регулювання публічних закупівель як сукупності організаційно-економічних та юридичних методів, а також інструментів, як загальних, так і специфічних, за допомогою яких виконуються взаємозв'язані функції для забезпечення цілеспрямованого, безперервного, ефективного впливу держави на процеси та процедури у країні для потреб сталого функціонування й розвитку економіки. Висунуто гіпотезу щодо

USENKO Andrii
https://orcid.org/0009-0004-5719-6822

Lawyer, Head of the Legal
Department of the Auditing Firm
Standard-audit LLC
19B, Reitarska St., Kyiv, 01001, Ukraine
andrii.usenko@gmail.com

KOPOTIIENKO Tetiana
https://orcid.org/0000-0001-6107-9937

PhD (Economics), Associate Professor,
Associate Professor of the Department
of Financial Analysis and Audit
State University of Trade and Economics
19, Kyoto St., Kyiv, 02156, Ukraine
t.kopotiienko@knute.edu.ua

OVCHARYK Roman
https://orcid.org/0000-0001-6536-9712

PhD (Economics), Associate Professor,
Associate Professor of the Department of Financial
Analysis and Audit
State University of Trade and Economics
19, Kyoto St., Kyiv, 02156, Ukraine
r.ovcharyk@knute.edu.ua

FINANCIAL ANALYSIS AND CONTROL OF PUBLIC PROCUREMENT

The article is devoted to the study of the phenomena of financial control, audit and analysis in the context of their use as part of the toolkit for regulating public procurement at the macro level of the state. Auditing of public procurement becomes one of the types of control by the state and guarantees the reliability of bidding. The development of social relations and the introduction of martial law in Ukraine sets its own requirements for public procurement and, accordingly, forms various control results. The relevance of the study lies in the need for state regulation of public procurement as a set of organizational, economic and legal methods and tools, general and specific, with the help of which interconnected functions are performed to ensure purposeful, continuous, effective influence of the state on processes and procedures in the country for the needs of sustainable functioning and development of the economy. The hypothesis of the scientific study consists in justifying the

Copyright © 2026. Автор(и). Це стаття відкритого доступу, яка розповсюджується на умовах ліцензії Creative Commons Attribution License 4.0. International License (CC-BY)

важливості реалізації інструментарію фінансового контролю та аналізу в межах системного, структурованого процесу державного регулювання, оптимізованого для України з огляду на умови зовнішнього і внутрішнього середовища (обмеження, проблеми і можливості), що з'являються з метою сприяння реалізації потенціалу національної економіки. Запропоновано систему заходів, спрямованих на вдосконалення фінансового контролю та аналізу публічних закупівель. Розроблено схему регламентованих заходів, спрямованих на вдосконалення фінансового контролю та аналізу публічних закупівель; узагальнено типові порушення, що виникають за результатами проведення аудиту публічних закупівель та сформовано модель організації аудиту ризиків і прийняття рішень при проведенні публічних закупівель. Сформульовано пропозиції щодо розробки системи заходів, спрямованих на вдосконалення фінансового контролю та аналізу публічних закупівель, які забезпечують більшу прозорість, ефективність і чесність шляхом вдосконалення системи фінансового контролю та аналізу на рівні моніторингу закупівель.

Ключові слова: публічні закупівлі, державне регулювання, фінансовий контроль, аудит, аналіз, стандарти *НАТО*.

JEL Classification: M42, M48, H57, H83.

importance of implementing the toolkit of financial control and analysis within the framework of a systematic, structured process of state regulation, optimized for Ukraine in view of the conditions of the external and internal environment (restrictions, problems and opportunities) that appear in order to promote the realization of the potential of the national economy. A system of measures aimed at improving financial control and analysis of public procurement is proposed. The authors of the article: developed a scheme of regulated measures aimed at improving financial control and analysis of public procurement; typical violations that arise as a result of public procurement audits are summarized and a model of risk audit organization and decision-making during public procurement is formed. The authors make proposals for the development of a system of measures aimed at improving financial control and analysis of public procurement, which ensure greater transparency, efficiency and honesty by improving the system of financial control and analysis at the level of procurement monitoring. The conducted scientific research is confirmed by statistical data, on the basis of the analysis of which conclusions were formed.

Keywords: public procurement, state regulation, financial control, audit, analysis, NATO standards.

Вступ

В умовах сучасного економічного розвитку держава активно впливає на господарські процеси через регулювання різних сфер, зокрема публічних закупівель, а через воєнний стан таке втручання є необхідним регулятором, що має гарантувати дисципліну економічних відносин. Державне регулювання публічних закупівель має на меті гарантувати справедливість, економність і результативність у використанні державних коштів. З огляду на це, науково-практична проблематика забезпечення ефективності державного регулювання публічних закупівель стає особливо актуальною, передусім через великий обсяг фінансових потоків, що ототожнюються з процесами публічних закупівель (й пов'язаних з цим корупційних та інших ризиків), та з урахуванням обумовлених цими ризиками потреби в забезпеченні умов і засобів для підвищення прозорості, керованості та ефективності витрачання бюджетних фінансових ресурсів.

За таких обставин особливого значення набувають фінансовий контроль, аудит та аналіз як ключові інструменти забезпечення ефективного використання державних ресурсів у сфері публічних закупівель (Назарова, 2017), оскільки дозволяють оцінювати ефективність і результативність закупівельних процедур, запобігати зловживанням та корупції, а також контролювати дотримання законодавства у цій сфері.

Зі зростанням обсягів та складності публічних закупівель, а також з огляду на обмеженість бюджетних ресурсів, що значною мірою актуалізується через потребу здійснення масштабних публічних закупівель в Україні в умовах воєнного стану для потреб забезпечення безпеки та оборони країни, підвищується актуальність дослідження фінансового контролю, аудиту та аналізу як інструментів державного регулювання публічних закупівель (*ProZorro, n. d.*), ефективність яких має ключове значення для досягнення не лише локальних регуляторних завдань, але й стратегічних цілей країни, забезпечення її обороноздатності, спроможності акумулювати і спрямовувати публічні кошти на стратегічно-важливі напрями фінансування критично важливих суспільних потреб.

У науковому доробку українських учених значну увагу приділено дослідженню специфіки і науковому обґрунтуванню ефективного механізму управління системою публічних закупівель, подоланню обмежень як організаційно-економічного, так і правового характеру щодо діяльності у сфері публічних закупівель, зокрема з огляду на поточні специфічні потреби коригування процесів в умовах воєнного стану в Україні (Назарова, 2017; Педченко, 2023).

Ученими-економістами доведено, що важливими передумовами стабільного розвитку системи публічних закупівель загалом економіки країни є забезпечення прозорості і ефективності процедур, їх достатньої юридичної та організаційної підтримки і налагодженості процесів на всіх рівнях (Заєць, 2016; Окуліч-Козарін, 2021). Водночас недостатньо конкретизовано можливі корупційні порушення, методи їх виявлення та інструменти державного нагляду. Науковці наголошують на необхідності розробки ефективних механізмів контролю державних видатків і системного аналізу ефективності та результативності публічних закупівельних процедур.

Досить детально досліджено і охарактеризовано типи й процедури державного регулювання публічних закупівель (Воровська & Колесник, 2020; Горбатюк, 2016; Здирко, 2019). Водночас науковці недостатньо конкретизують заходи, що мають здійснювати контролюючі органи, що обмежує можливості поглибленого аналізу процедур державного нагляду за сферою публічних закупівель.

Основою виокремлення типів державних закупівель є методи групування і класифікації. Значну увагу сучасні вчені приділяють дослідженню, систематизації, актуалізації та пошуку резервів вирішення проблем у сфері зловживань і порушень при здійсненні публічних закупівель в Україні (Назарова, 2017; Русін, 2019). Це є позитивним у дослідженні процедур оформлення державних закупівель, але не конкретизує методи фінансового контролю і роль групування та класифікації у практичній діяльності аудиторів.

З огляду на динамічну зміну економічної, зокрема інвестиційної, діяльності в Україні в умовах воєнної агресії росії, а також специфіку здійснення публічних закупівель у період дії воєнного стану,

дослідження теоретико-методологічних засад, проблем та передумов удосконалення фінансового контролю та аналізу як важливих інструментів забезпечення прозорості та ефективності системи державного регулювання публічних закупівель залишається актуальним і вимагає подальших наукових досліджень.

Проведений аналіз наукових джерел засвідчує, що, попри позитивні зрушення в цьому напрямі, залишаються недопрацьованими певні аспекти загальної проблематики, пов'язані з: оптимізацією механізмів контролю публічних закупівель, розробкою й вдосконаленням нових процедур контролю в середовищі комп'ютерної обробки даних, узгодженням контрольних функцій державних органів у напрямі публічних закупівель, удосконаленням методів фінансового контролю у контексті публічних закупівель тощо.

Особливої уваги потребує розробка комплексного підходу до визначення критеріїв ефективності публічних закупівель і встановлення зв'язку між результатами фінансового контролю та досягненням стратегічних цілей держави у цій сфері.

Зазначені фактори, поряд з необхідністю систематизації проблематики фінансового контролю та аналізу у сфері державного регулювання публічних закупівель, виокремлення ключових проблем на теоретичному, методологічному й практичному рівні та окреслення шляхів їх розв'язання, обумовлюють актуальність теми і формують мету дослідження.

Актуальність фінансового контролю публічних закупівель особливо посилюються в умовах повномасштабної війни в Україні. Корупція є однією з найбільш вагомих проблем поряд із наслідками збройної агресії росії, зростанням вартості життя і зниженням доходів населення. Особливої уваги вимагає забезпечення прозорості й ефективності закупівель для потреб Збройних Сил України та Міністерства оборони України, оскільки нераціональне використання бюджетних коштів у цій сфері може негативно впливати на забезпечення військових необхідними ресурсами та обороноздатність держави.

НАЗК під час моніторингу в Міністерстві оборони України ідентифікувало низку ризиків, що сприяють здійсненню корупційних правопорушень при закупівлі товарів, проведенні робіт і послуг оборонного призначення. Серед основних причин поширеності корупції є відсутність дієвого контролю за цільовим використанням постачальниками бюджетних коштів, отриманих як попередня оплата.

Метою статті є систематизація та аналіз підходів до фінансового контролю та аналізу у контексті публічних закупівель, виявлення їх переваг і проблемних аспектів фінансового контролю, а також розробка пропозицій щодо вдосконалення наявних регуляторних практик у цій галузі.

Для цього були поставлені завдання: розробити схему регламентованих заходів, спрямованих на вдосконалення фінансового

контролю та аналізу публічних закупівель; узагальнити типові порушення, які виникають у результаті проведення аудиту публічних закупівель; сформувати модель організації аудиту ризиків і прийняття рішень при здійсненні публічних закупівель. До того ж особливої уваги заслуговують питання щодо розробки комплексного підходу до визначення критеріїв ефективності публічних закупівель та встановлення зв'язку між результатами фінансового аналізу і досягненням стратегічних цілей держави у цій сфері. Досягнення мети на основі виконання поставлених завдань сприятиме підвищенню рівня ефективності контролю за державним регулюванням публічних закупівель та оптимізації використання державних ресурсів, що унеможливлюватиме корупційні та шахрайські схеми.

Гіпотеза дослідження полягає у припущенні, що підвищення ефективності державного регулювання публічних закупівель може бути забезпечене шляхом інтеграції фінансового контролю аналізу в єдину ризик-орієнтовану систему, доповнену цифровими інструментами моніторингу та аналітики даних. Передбачається, що перехід від переважно ретроспективного контролю та аналізу до превентивного та ризик-орієнтованого підходу сприятиме своєчасному виявленню порушень і корупційних ризиків, підвищенню прозорості закупівельних процедур, раціональному використанню бюджетних коштів і результативності державного регулювання публічних закупівель.

Теоретико-методологічною основою дослідження є системний, процесний та ризик-орієнтований підходи до організації фінансового контролю та аналізу публічних закупівель. Системний підхід використано для дослідження взаємозв'язку між публічним регулюванням, фінансовим контролем, аналізом, управлінням ризиками і результативністю закупівель. Процесний підхід застосовано для дослідження послідовності контрольних процедур на основних етапах закупівельного циклу – від планування закупівлі до укладання договору та оцінювання отриманих результатів. Для систематизації типових порушень і ризиків використано методи: групування, класифікації та узагальнення. Метод порівняльного аналізу застосовано для зіставлення різних підходів до організації фінансового контролю та аналізу ефективності публічних закупівель. За допомогою економіко-аналітичних методів передбачено оцінювання показників економності, ефективності та результативності закупівельних процедур.

Основна частина статті складається з трьох розділів. Перший розділ присвячено теоретичним та праксеологічним аспектам застосування фінансового контролю, аудиту та аналізу в межах функціоналу державного регулювання публічних закупівель. У другому проведено аналіз результатів державного фінансового контролю публічних закупівель та запропоновано систематизацію пропозицій щодо його вдосконалення. У третьому розглянуто аналіз результатів державного фінансового контролю публічних закупівель та систематизацію пропозицій щодо його вдосконалення.

1. Теоретичні та праксеологічні аспекти застосування фінансового контролю, аудиту та аналізу в межах функціоналу державного регулювання публічних закупівель

Особливої уваги заслуговує міжнародна практика фінансового контролю публічних закупівель країн – учасниць Європейського Союзу (ЄС). Публічні закупівлі в рамках ЄС регулюються узгодженими правилами і процедурами, які є обов'язковими для 27 країн-членів. Ці правила охоплюють закупівлю товарів, робіт і послуг, чия вартість перевищує визначений поріг, і базуються на основних принципах рівноправності, прозорості та конкуренції. Вони також відповідають положенням і принципам Договору про функціонування ЄС з метою забезпечення рівних умов доступу до контрактів для всіх учасників торгів. Європейська комісія (ЄК) активно бере участь у вирішенні спорів, що пов'язані з порушеннями процедур закупівель, маючи розширені повноваження, що дозволяють ініціювати судові провадження проти держав-членів, які не дотримуються правил ЄС. У разі втручання Комісія може вимагати від відповідної держави-члена призупинити виконання контракту. Якщо країна відмовиться виконати цю вимогу, інституція має право звернутися з позовом до Суду Європейського Союзу, який може накласти фінансові санкції на країну за кожен день порушення її зобов'язань щодо державних закупівель. Для подання скарги до ЄК не передбачено жодних часових обмежень. Розгляд справи може зайняти від трьох до чотирьох років або навіть більше. Водночас в окремих випадках тимчасові заходи з боку ЄК можуть бути впроваджені оперативніше за результатами здійсненого контролю з боку державних органів.

Проведення державних закупівель європейськими установами відрізняється від процедур закупівель, що здійснюються органами 27 держав-членів. Такі процеси регулюються правилами та мають окремий механізм оскарження. Якщо компанії стикаються із несправедливим ставленням під час процедури закупівель, їм рекомендується якомога оперативніше звернутися до відповідної установи ЄС для вирішення проблеми. Установи зобов'язані надавати відповідь на всі запитання та скарги. Нормативно-правове регулювання та фінансовий контроль у сфері публічних закупівель як на рівні ЄС, так і його країн-членів можуть бути доволі неоднозначними, залишаючи простір для дискусій і подальшого розвитку цієї тематики, зокрема в напрямі строків виконання рішень контролюючих органів (Іванова & Севостьянова, 2018).

У системі державного управління США у контексті регулювання і фінансового контролю закупівель функціонують уповноважені органи, зокрема Федеральне закупівельне управління та Рада з регулювання федеральних закупівель. Федеральне закупівельне управління є структурним підрозділом міністерства управління і бюджету, яке входить до складу адґміністрації президента США. Його ключовими завданнями є моніторинг федеральних закупівель, координація нормотворчої діяльності у цій сфері та забезпечення ефективного

функціонування регуляторної бази. До компетенцій Федерального закупівельного управління входить формування й підтримка єдиної системи регулювання і контролю державних закупівель, врегулювання конфліктних ситуацій між урядовими установами, організація діяльності Федерального інституту державних закупівель, а також забезпечення роботи Федеральної комп'ютеризованої системи державних закупівель.

Рада з регулювання федеральних закупівель виконує функцію міжвідомчої координації. Державний ринок товарів і послуг у США має два основні напрями наповнення: цивільні товари і послуги, які представляють традиційні галузі виробництва, і військово-технічна продукція та послуги, а також проведення науково-дослідних робіт. Відповідно до федерального законодавства, Конгрес та президент США мають право здійснювати замовлення на всі види товарів і послуг. Для реалізації цієї функції повноваження передаються федеральним відомствам, агентствам та державним господарським організаціям, які розміщують замовлення через власні адміністративні структури, зосереджені у Вашингтоні, або через регіональні підрозділи уряду, розташовані в найбільших містах країни (*Carpineti et al*., 2006).

Німецьке законодавство має чітку структуру, де основоположний закон затверджується як основний документ, а нормативно-правові акти ухвалюються з урахуванням його положень. Статті основного закону залишаються стабільними впродовж тривалого часу, тоді як підзаконні акти регулярно адаптуються до змін у суспільних та економічних умовах. Провідним нормативним документом для регулювання закупівельного процесу в Німеччині є Закон проти обмеження конкуренції, який є ядром правової регуляції ринкової економіки країни. Він визначає ключові засади функціонування конкурентного середовища. Цей закон проти обмеження конкуренції має тривалу історію застосування, охоплюючи понад сорок років розвитку. Як держава – член Європейського Союзу, Німеччина дотримується положень директив ЄС у сфері закупівель, які встановлюють правила проведення тендерів міжнародного рівня. Це забезпечує доступ до тендерної діяльності компаній усіх країн – членів Європейського Союзу, сприяючи розвитку прозорості та відкритості процедури закупівель. Федеральні землі Німеччини можуть додатково встановлювати власне нормативне регулювання у цій сфері. У контексті тендерної політики значну увагу приділено залученню до участі представників малого бізнесу, що має суттєве значення для довгострокової економічної стійкості.

Малий бізнес у Німеччині нерідко здобуває перемоги в масштабних тендерних процедурах. Специфіка правового регулювання країни сприяє протидії монополізації ринку шляхом створення умов для розподілу замовлень між різними суб'єктами господарювання. Так, частина замовлення постачальника чи підрядника може бути передана іншому учаснику на принципах конкурентної ціни. Такий підхід стимулює розвиток малих підприємств і формує здорову конкуренцію

без шкоди для національної економіки. У Німеччині реалізується механізм контролю над потенційними ризиками пов'язаності між замовником і монополістами-постачальниками або виконавцями. Це зберігає баланс сил на ринку та запобігає формуванню неконкурентних моделей співпраці. Важливою особливістю є можливості компенсування витрат на підготовку тендерної документації, якщо такі витрати є для учасників значними (Іванова & Севостьянова, 2018).

Фінансовий контроль у сфері публічних закупівель є сукупністю дій, спрямованих на перевірку та оцінку законності, ефективності та результативності використання бюджетних коштів у процесі здійснення закупівель (Назарова, 2017). Фінансовий контроль у сфері публічних закупівель передбачає перевірку законності, доцільності та ефективності витрачання державних коштів на закупівлю товарів, робіт і послуг.

Державний фінансовий контроль у сфері публічних закупівель в Україні здійснює Рахункова палата. Зокрема попередньо проводиться аналіз щорічного звіту, що має показники функціонування системи публічних закупівель та узагальнену інформацію про результати контролю у сфері закупівель. Також контроль у сфері публічних закупівель здійснюють Антимонопольний комітет України та Державна аудиторська служба України як центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері державного фінансового контролю (Про публічні закупівлі: Закон України, 2015).

Фінансовий аналіз у сфері публічних закупівель – це систематичне дослідження фінансового стану та фінансових результатів закупівельної діяльності з метою оцінки її ефективності та розробки рекомендацій щодо її вдосконалення (Горбатюк, 2016; Про публічні закупівлі: Закон України, 2015). Фінансовий аналіз допомагає оцінити результативність закупівельних процедур, визначити потенційні ризики і розробити заходи щодо підвищення ефективності публічних закупівель.

Державне регулювання публічних закупівель – це відокремлена функція держави, що реалізується через відповідну систему засобів, форм, методів та інструментів свідомої і цілеспрямованої діяльності державного управлінського апарату. Фінансовий контроль, аудит та аналіз є складовими комплексного інструментарію державного регулювання публічних закупівель та мають розглядатись з цих позицій як специфічні види регуляторної діяльності, спрямовані на ефективне виконання певних функцій державного регулювання в конкретній сфері та у вирішенні конкретних проблем. Такими функціями є:

- *правова* (створення необхідної законодавчої бази для забезпечення транспарентності та ефективності публічних закупівель);
- *соціальна* (забезпечення прав і свобод громадян шляхом створення відповідних умов реалізації публічних закупівель);
- *економічна* (забезпечення економічного розвитку підприємств, галузей економіки і економіки країни загалом завдяки ефективній реалізації процесів та процедур публічних закупівель).

Необхідність застосування фінансового контролю, аудиту та аналізу в межах функціоналу державного регулювання публічних закупівель обумовлена тим, що економічні (та значною мірою й суспільні) відносини процесу публічних закупівель досить часто не можуть реалізовуватись і розвиватися в напрямі, який визначається історичною необхідністю та цілями держави.

Водночас втручання держави у процеси публічних закупівель, як і в діяльність економічних суб'єктів, пов'язану з цими процесами, в сучасних умовах викликане ускладненням економічних зв'язків між господарюючими суб'єктами та виникненням перманентних кризових явищ в економіці на різних рівнях, що потребує коригування, координації, контролю з боку держави.

Державне регулювання публічних закупівель є сукупністю організаційно-економічних та юридичних методів та інструментів, як загальних, так і специфічних (серед яких – фінансовий контроль, аудит та аналіз), за допомогою яких виконуються взаємозв'язані функції для забезпечення цілеспрямованого, безперервного, ефективного впливу держави на процеси та процедури публічних закупівель у країні для потреб сталого функціонування та розвитку економіки.

Система державного регулювання публічних закупівель складається з певних елементів, єдність і взаємодія яких визначають її цілеспрямованість, ефективність і функціональність. Ефективне функціонування системи передбачає мету та завдання, а також обґрунтування певних форм і методів, напрямів і засобів реалізації мети і завдань в умовах конкретної країни.

Реалізація форм державного регулювання публічних закупівель забезпечується за допомогою *методів*, що мають цілеспрямований вплив держави на процеси та процедури публічних закупівель та їх учасників для спрямування специфічної діяльності в необхідному державі напрямі та отримання очікуваних результатів (вирішення конкретних проблем). *За способом впливу* методи регулювання публічних закупівель поділяються на правові, економічні, адміністративні, інституційні та соціально-психологічні (Здирко, 2019). *За часом дії* – на коротко- і довгострокові. *За масштабами втручання* держави у інвестиційні процеси – загальні, що поширюються на діяльність будь-якого підприємства в будь-якому регіоні, і часткові, що стосуються лише окремих підприємств галузі в певному регіоні. *За характером впливу* методи регулювання публічних закупівель поділяються на обмежувальні та стимулюючі (Держаудитслужба, 2020). Крім стимулюючих і обмежувальних, є також *змішані методи* регулювання, які об'єднують як заохочення, так і обмеження.

За рівнем впливу методи поділяються на загальнодержавні, регіональні та місцеві (Русін, 2019). Методи державного регулювання публічних закупівель диференціюються також на активні й пасивні.

Пасивні методи пов'язані з інформуванням економічних суб'єктів про умови процедури публічних закупівель. Такі методи також передбачають прогнозування перспектив економічного розвитку країни і прогнозування рівня потенційної активності щодо публічних закупівель.

З огляду на широкий спектр інструментів державного впливу на процеси і процедури публічних закупівель, фінансовий контроль, аудит та аналіз розглядаються в контексті виконання завдання держави щодо обрання найефективнішого поєднання регуляторних інструментів з урахуванням конкретної ситуації в певній країні. Фінансовий контроль, аудит та аналіз є одними з пріоритетних у зазначеному інструментарії (Заєць, 2016; Назарова, 2017), що характеризується дієвістю і потенційною результативністю впливу на процеси і процедури, а також достатньою юридичною, процедурною та організаційною опрацьованістю та системністю. Отже, чинна система фінансового контролю та аналізу в сфері публічних закупівель повинна базуватись на таких основних принципах:

- *внутрішній контроль* – здійснюється замовниками публічних закупівель;
- *зовнішній контроль* – проводиться державними контролюючими органами, зокрема Державною аудиторською службою України;
- *громадський контроль* – здійснюється громадськими організаціями та засобами масової інформації.

Під час аналізу наявних підходів до фінансового контролю та аналізу у сфері публічних закупівель виявлено різноманіття методів та інструментів, що застосовуються у цьому напрямі діяльності. Зокрема, країни з розвиненою економікою найчастіше використовують комплексні системи контролю, тобто не лише фінансовий, а й організаційний та юридичний аспекти. У країнах з перехідною економікою спостерігається більша різноманітність підходів, проте найбільш поширеними є методи контролю, спрямовані на перевірку фінансової звітності і внутрішнього фінансового контролю (Здирко, 2019; Окуліч-Козарін, 2023; *ProZorro,* 2024). Найбільш ефективними є інтегровані системи контролю, які поєднують фінансовий, організаційний та оперативний контроль, які дають змогу не лише виявляти порушення і неефективність, але й передбачати їх виникнення і запобігати їм.

У контексті публічних закупівель ключовими аспектами фінансового аналізу є:

- оцінка фінансової стійкості учасників закупівельних процедур;
- аналіз ефективності і результативності використання державних коштів;
- виявлення та аналіз ризиків, пов'язаних з фінансовими операціями у рамках закупівельних процедур.

Важливою частиною фінансового аналізу у сфері публічних закупівель є порівняльна оцінка різних учасників закупівельних процедур

за допомогою різних фінансових показників, таких як: ліквідність, рентабельність та фінансова стійкість (Окуліч-Козарін, 2021).

Не менш важливим є те, що аналіз чинної системи фінансового контролю та аналізу виявив низку проблем і недоліків (Назарова, 2017; Окуліч-Козарін, 2021), що обмежують ефективність цієї системи, зокрема: низький рівень прозорості та підзвітності в процесі публічних закупівель, що зумовлює недовіру до неї з боку громадськості; відсутність єдиної методології фінансового аналізу, що не дозволяє порівнювати результати аналізу проведеного різними органами контролю; недостатня ефективність внутрішнього контролю; обмеженість повноважень зовнішніх контролюючих органів; недостатній рівень координації між різними контролюючими органами.

З огляду на наявність перелічених проблем, для вдосконалення системи фінансового контролю та аналізу в сфері публічних закупівель пропонується реалізувати такі основні напрями:

- посилити контроль за дотриманням законодавства у сфері публічних закупівель;
- розробити і використовувати нові методи контролю, які дозволять оцінювати не лише формальну, а й фактичну ефективність закупівель;
- розробити і впровадити єдину методологію фінансового аналізу, яка дозволить порівнювати результати аналізу, проведеного різними органами контролю;
- посилити внутрішній контроль шляхом запровадження сучасних методів і технологій;
- покращити координацію між різними контролюючими органами, активізувати співпрацю між органами, що здійснюють фінансовий контроль у сфері публічних закупівель;
- розширити можливості громадського контролю; підвищити кваліфікацію співробітників органів, які здійснюють фінансовий аналіз у сфері публічних закупівель;
- підвищити прозорість системи фінансового контролю та аналізу шляхом розширення доступу громадськості до інформації про проведені заходи контролю та їх результати.

Реалізація запропонованих процедур дасть змогу підвищити ефективність фінансового контролю та аналізу в сфері публічних закупівель, що сприятиме більш ефективному використанню бюджетних коштів.

2. Аналіз результатів державного фінансового контролю публічних закупівель та систематизація пропозицій щодо його вдосконалення

Проведений аналіз результатів фінансового контролю публічних закупівель, що здійснювався Державною аудиторською службою України, узагальнено у *табл. 1*.

Таблиця 1

Динаміка питомої ваги порушень законодавства у сфері закупівель до кількості підприємств, установ і організацій, охоплених контролем Державною аудиторською службою України за період 2020–2024 рр.

Показники	2020		2021		2022		2023		2024	
	од.	%	од.	%	од.	%	од.	%	од.	%
Кількість підприємств, установ і організацій, охоплених контролем (всього), у тому числі:	6256	100	7631	100	8816	100,0	9286	100	7922	100
•ревізіями	914	14.6	1002	13.1	440	5	702	7.6	744	9.3
•перевірками закупівель	97	1.6	466	6.1	472	5.4	357	3.8	354	4.4
• комісійними перевірками	1	0	2	0	0	0	0	0	0	0
• моніторингами закупівель	5244	83.8	6161	80.7	7904	89.7	8227	88.6	6918	86.3
Виявлено порушень законодавства у сфері закупівель (всього), у тому числі:	9 041	100	9 104	100	8414	100	8 354	100	6 604	100
• ревізіями	371	4.1	212	2.3	163	1.9	160	1.9	223	61.8
• перевірками закупівель	2	0.0	646	7.1	304	3.6	210	2.5	138	38.2
• моніторингами закупівель	8 668	95.9	8 246	90.6	7 947	94.4	7 984	95.6	0	0

Джерело: складено авторами за даними Державної аудиторської служби України (2020), звіти: 2020–2024.

Аналіз динаміки кількості підприємств, установ та організацій, охоплених контролем Державною аудиторською службою України за період 2020–2024 рр., свідчить про стрімке зростання останнього. Так, у 2021 р. порівняно з 2020 р. кількість підприємств, установ та організацій, охоплених контролем зростала на 22%; у 2022 р. проти 2021 р. кількість підприємств, установ та організацій, охоплених контролем, збільшилася на 15.5%; у 2023 р. порівняно з 2022 р. кількість підприємств, установ та організацій, охоплених контролем, зростала на 5.3%, у 2024 р. порівняно з 2023 р. відповідно зменшилась на 10%. Така тенденція характеризує якісні показники роботи Державної аудиторської служби України і підкреслює її роль у системі фінансового контролю за використанням бюджетних коштів. Тож основними формами контролю підприємств (установ та організацій) виступали: інспектування (ревізії), перевірки закупівель, комісійні перевірки, моніторинги закупівель. Найбільшу частку з них становлять моніторинги закупівель, які є ефективним засобом контролю під час проведення публічних закупівель. Динаміка структурних зрушень засвідчує лише зміну їх частки у загальному підсумку і підтверджує, що кошти, витрачені з державного бюджету на проведення торгів, були використані відповідно до вимог чинного бюджетного законодавства. До негативних показників здійснення господарської діяльності у сфері публічних закупівель належать виявлені порушення законодавства у

сфері закупівель. З 2020 до 2024 рр. вони характеризуються зменшенням на 7.2 % (1).

$$\left(\sqrt[4]{\frac{9104}{9041}\cdot\frac{8414}{9104}\cdot\frac{8354}{8414}\cdot\frac{6604}{8354}}\right)\cdot 100 - 100 = -7.2. \quad (1)$$

З 2022 р. порушення законодавства у сфері публічних закупівель та закупівель характеризуються тенденцією до спадання, що спричинено введенням мораторію на перевірки під час воєнного стану. Проведені розрахунки засвідчують: роль Державної аудиторської служби України у сфері фінансового контролю за публічними закупівлями не тільки підтверджується необхідністю, але й підвищує ефективність роз'яснювальних робіт, про що свідчать показники впровадження результатів контролю (*табл. 2*).

Таблиця 2

Динаміка прийнятих управлінських рішень за результатами ревізій, перевірок закупівель та комісійних перевірок Державною аудиторською службою України за 2020–2024 рр.

Показники (індекс, назва)	2020	2021	2022	2023	2024
01. Притягнуто до дисциплінарної відповідальності осіб	276	265	208	297	198
02. Притягнуто до матеріальної відповідальності осіб	343	274	179	199	346
03. Звільнено із займаних посад осіб	19	45	21	22	16
04. Попереджено про неналежне виконання бюджетного законодавства з вимогою щодо усунення порушення	243	243	105	131	143
05. Призупинено бюджетних асигнувань	23	11	7	3	6
06. Зупинено операцій з бюджетними коштами	293	213	94	107	99
07. Зменшено бюджетних призначень / асигнувань розпорядникам бюджетних коштів	33	17	14	19	7
08. Прийнято вимог про повернення використаних не за цільовим призначенням суми субвенції та коштів, наданих одержувачам бюджетних коштів	33	23	12	7	14
09. Прийнято вимог на безспірне вилучення коштів з бюджету	0	0	0	0	0
10. Стягнуто органом державної фіскальної служби в дохід бюджету за матеріалами органів Держаудитслужби	1	1	0	0	0
Разом	1264	1092	640	785	829

Джерело: узагальнено авторами за даними Державної аудиторської служби України (2020), звіти 2020–2024, Держаудитслужба (2020).

Результати проведеного аналізу свідчать, що з 2020 р. по 2024 р. прийняті управлінські рішення за результатами інспектування, перевірок закупівель та комісійних перевірок Державною аудиторською службою України мають тенденцію до зниження в середньому щорічно на 10% (2).

$$\left(\sqrt[4]{\frac{1092}{1264}\cdot\frac{640}{1092}\cdot\frac{785}{640}\cdot\frac{829}{785}}\right)\cdot 100 - 100 = -10. \quad (2)$$

Аналітичні дані *табл. 2* по кожному виду прийнятих управлінських рішень за результатами інспектування, перевірок закупівель та комісійних перевірок Державною аудиторською службою України за 2020–2024 рр. показують тенденцію до їх суттєвого зниження. Такий результат діяльності Державної аудиторської служби України є позитивним і виступає інструментом державного регулювання публічних закупівель.

Узагальнюючи результати проведеного аналізу, авторами статті систематизовано пропозиції щодо вдосконалення фінансового контролю, аудиту та аналізу в контексті публічних закупівель (*рис. 1*).

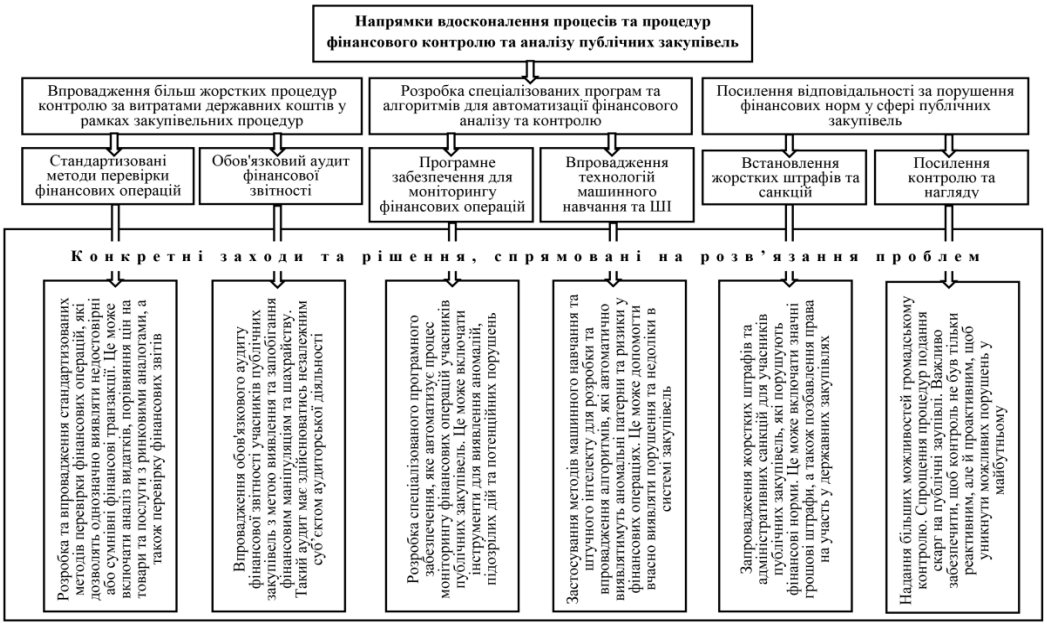

Рис. 2. Система рекомендованих заходів, спрямованих на вдосконалення фінансового контролю та аналізу публічних закупівель

Джерело: авторська розробка.

Результати проведеного аналізу доцільно згрупувати у три блоки:

1) впровадження більш жорстких процедур контролю за витратами державних коштів у рамках закупівельних процедур (розроблення та впровадження стандартизованих методів перевірки фінансових операцій учасників закупівельних процедур; запровадження обов'язкового аудиту фінансової звітності учасників закупівельних процедур;

2) розвиток методології, розробка спеціалізованих програм та алгоритмів для автоматизації фінансового аналізу та контролю (створення програмного забезпечення для автоматизованого моніторингу фінансових операцій та виявлення аномальних ситуацій у закупівельних процедурах; процедур впровадження алгоритмів машинного навчання для прогнозування ризиків та виявлення шахраїв у сфері публічних закупівель);

3) посилення відповідальності за порушення фінансових норм у сфері публічних закупівель (встановлення жорстких штрафів та адміністративних санкцій для учасників закупівельних процедур, які порушують фінансові норми; посилення контролю за виконанням рішень та рекомендацій контролюючих органів у сфері публічних закупівель).

Запропоновані заходи спрямовані на забезпечення більшої прозорості, ефективності та чесності у сфері публічних закупівель шляхом вдосконалення системи фінансового контролю та аналізу. Це дає змогу уникнути втрат державних коштів через фінансові порушення та забезпечити більшу довіру громадян та інших зацікавлених сторін до процесу публічних закупівель. Крім того, це сприятиме покращенню управління фінансовими ресурсами та підвищить ефективність використання бюджетних коштів. Використання стандартизованих

методів перевірки дозволить зменшити ризик фінансових маніпуляцій та зловживань у сфері публічних закупівель, що має забезпечити чесність та прозорість у проведенні закупівельних процедур, а також зменшити витрати державних коштів на недобросовісних учасників.

Застосування методів машинного навчання і технологій штучного інтелекту дозволить автоматизувати процес виявлення аномалій та порушень у фінансових операціях, а також більш оперативно реагувати на потенційні порушення та мінімізувати можливі збитки від недобросовісної діяльності.

Введення жорстких штрафів та санкцій для порушників фінансових норм у публічних закупівлях відіграє роль запобіжного заходу та викликає страх перед порушенням закону, що сприятиме зменшенню кількості порушень та підвищенню дотримання законності. Збільшення кількості незалежних аудиторських перевірок, що мають реалізовуватись на високому рівні якості, прозорості та неупередженості, сприятиме підвищенню рівня контролю та нагляду у сфері публічних закупівель. Це дозволить вчасно виявляти та усувати фінансові порушення, а також створить умови для більш прозорого і ефективного використання державних коштів. Комплекс запропонованих заходів зорієнтований на реалізацію потреби покращення управління фінансами у сфері публічних закупівель і забезпечення ефективного використання публічних ресурсів. Запропоновані заходи сприятимуть зміцненню довіри громадськості до системи закупівель і більш ефективному та прозорому виконанню державних програм і проєктів, зокрема, що важливо на цьому етапі тих, щодо підвищення обороноздатності та спроможності чинити опір воєнній агресії росії проти України.

3. Аналіз ризиків у сфері публічних закупівель в умовах воєнного стану та узагальнення результатів їх аудиту

Здійснені наукові дослідження свідчать, що у сфері контролю публічних закупівель під час проведення торгів між учасниками завжди присутні ризики. Своєчасне виявлення і науково обґрунтоване ефективне управління ними є основною умовою успішних і прозорих процедур. В умовах воєнного стану державні закупівлі характеризуються постійними змінами у нормативно-правовій базі. До того ж воєнний стан зумовив одночасно переваги і недоліки публічних закупівель, що сприяє виникненню ризиків. Своєчасний аналіз та аудит ризиків має не лише попереджати негативні чинники, а й сприяти їх попередженню, щоб підвищити прозорість публічних закупівель. Водночас не всі ризики, які виникають під час організації публічних закупівель, пов’язані з корупційними (шахрайськими) діями чи недотриманням чинного законодавства. Іноді основними причинами виступають технічні вимоги, незадовільна оцінка системної роботи тощо. На *рис. 2* узагальнено модель можливого формування ризиків під час публічних закупівель залежно від їх видів. Водночас у *табл. 3* згруповано типові порушення за результатами операційного аудиту (моніторингу) публічних закупівель, які формують практичні ризики.

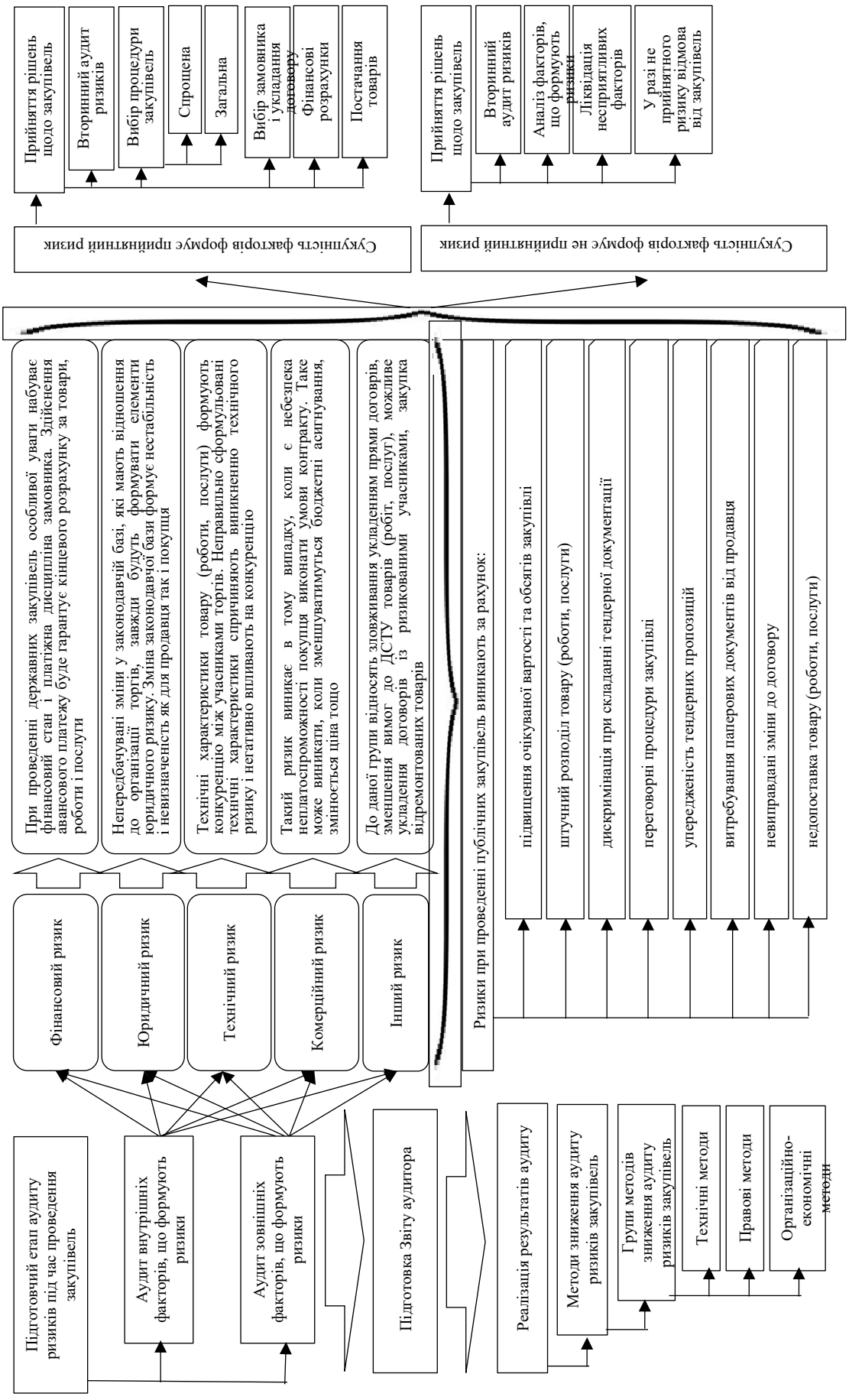

Рис. 2. Модель організації аудиту ризиків і прийняття рішень при проведенні публічних закупівель

Джерело: (авторська розробка).

Таблиця 3

Типові порушення, які виникають у результаті проведення аудиту публічних закупівель

Група (вид) порушення	Первинні документи, що підлягали аудиту	Тлумачення порушення
Необґрунтоване планування публічних закупівель	Договори Заяви на участь у тендерах Документи підтвердження відповідності учасника	Відсутність нормативно-правових документів, обов'язкових до використання з механізмом очікуваної вартості товару (роботи, послуги)
Перевищення середньоринкової ціни закупівлі	Цінова пропозиція Кошториси	Завищена вартість на товари (роботи, послуги) під час державних закупівель може стати сигналом корупції чи шахрайства
Невиконання умов договору	Договори Банківські виписки	Під час виконання умов договору можуть формуватися різного напряму ризики, що в подальшому буде спонукати замовника (продавця) не виконувати умови договору
Значне завищення обсягів закупки	Договори Банківські виписки	В даному випадку формується корупційний ризик, суть якого полягає у неналежному визначенні обсягів закупки і отримання неправомірної вигоди

Джерело: складено авторами.

Таким чином, аудит публічних закупівель виконує завдання визначення обґрунтованості і можливості реалізації та ефективності закупівлі, аналізу результатів тендерів та відповідність і достовірність заявлених цілей Закону України "Про публічні закупівлі". Практика проведення аудиту публічних закупівель буде ефективною в тому випадку, коли аудит буде проведено за допомогою систематизованого поєднання аудиторських процедур, зокрема: документальної перевірки. Це аналіз документів з процедурних питань закупівлі з метою перевірити відповідність чинному законодавству і правильності організації закупівлі; фактичної перевірки. Така перевірка проводиться на місцях для переконання в тому, що торги відбуваються у відповідності до зазначених документів і вимог чинного законодавства.

Починаючи з жовтня 2022 р. державна система публічних закупівель функціонує відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України № 1178 (2022, 12 жовтня). З липня 2024 р. введено в дію Постанову Кабінету Міністрів України №782 (2024, 4 липня). Отже, наразі під час закупівлі товарів (робіт, послуг) застосовувати ступінь локалізації виробництва необхідно тоді, коли окремий товар з локалізаційного переліку, який набуває у власність замовник, має вартість 200 тис. грн і вище; якщо ж відбувається закупівля різних позицій товару, слід враховувати окремо вартість кожного товару. Окрім цього, розширено п. 13 Особливостей, який стосується укладення договору про закупівлю без застосування відкритих торгів та/або електронного каталогу, а саме: придбання замовниками товарів і послуг (крім послуг з поточного ремонту), вартість яких становить або перевищує 100 тис. грн, послуг з поточного ремонту, вартість яких становить або перевищує 200 тис. грн, робіт, вартість яких становить

або перевищує 1.5 млн грн. За даними Міністерства економіки України, у 2023 р. кількість завершених у системі *Prozorro* закупівель зросла порівняно з 2022 р. на 28% (до 3.6 млн лотів). Майже на 70% (до 622 млрд грн) зросла порівняно з попереднім періодом очікувана вартість закупівель. Попри повномасштабну війну, сфера публічних закупівель сьогодні як ніколи динамічно розвивається. 2025 рік засвідчив, що близько 80% усіх коштів на публічні закупівлі витрачаються через *Prozorro*. Таким чином, зросла не лише кількість, але й успішність закупівель і конкуренція. У 2022 р. успішних закупівель було 60%, у 2023 р. – 68%. Рівень конкуренції у 2022 р. становив 1.8 – стільки пропозицій у середньому на одну закупівлю (Бігун, 2024).

Зростання кількості завершених закупівель призводить до збільшення кількості виявлених порушень. За результатами їх проведення виявлено порушення:

- тендерної документації;
- процедур розгляду тендерної документації;
- у частині не оприлюднення офіційної інформації тощо.

Державна аудиторська служба України у своїх звітах наводить статистику основних типів порушень, які спостерігались під час проведення аудиту державних закупівель (*рис. 3*).

Виявлені аудиторами в *Prozorro* порушення доцільно згрупувати за дев'ятьма типами і десятим додатковим – "Інші порушення".

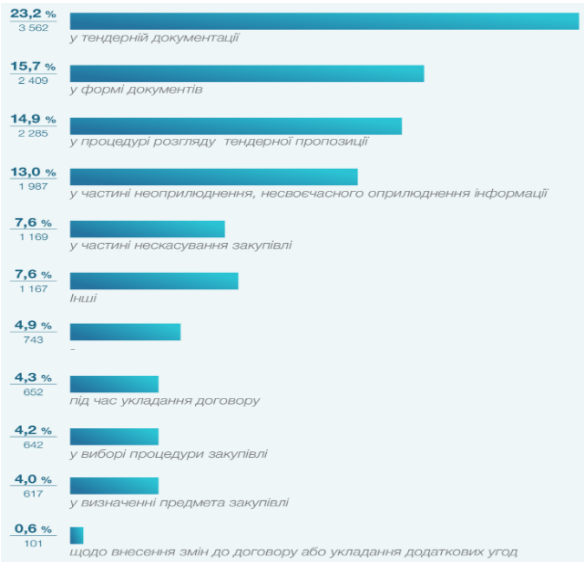

Рис. 3. Класифікація порушень за результатами аудиту державних закупівель, проведеного Державною аудиторською службою у 2023 р.

Джерело: Державна аудиторська служба України. Звіти. (2020), Статистичні звіти-2023.

Майже кожне четверте порушення, виявлене органами Державної аудиторської служби при проведенні державних закупівель, – це "Порушення в тендерній документації"; кожне шосте – "Порушення у процедурі розгляду тендерної пропозиції" і "Порушення у формі документів".

Разом вони становлять половину всіх виявлених під час моніторингу порушень. 743 випадки – такі, коли порушення або були відсутні, або моніторинг усе ще мав статус "здійснення моніторингу".

Висновки

Це дослідження зосереджене на збагаченні наукового розуміння сучасних організаційно-економічних та юридичних процесів та процедур державного регулювання публічних закупівель шляхом використання відповідного контрольно-аналітичного інструментарію. З огляду на широкий спектр інструментів державного впливу на процеси та процедури публічних закупівель, фінансовий контроль та аналіз мають розглядатись в контексті виконання завдання держави щодо обрання найефективнішого поєднання регуляторних інструментів, враховуючи конкретну ситуацію в певній країні. З цих позицій фінансовий контроль та фінансовий аналіз є одними з пріоритетних інструментів у зазначеному інструментарії, що характеризується дієвістю та потенційною результативністю впливу на процеси і процедури, а також достатньою юридичною, процедурною та організаційною опрацьованістю і системністю.

У статті визначено, що вдосконалення системи фінансового контролю та аналізу сприятиме підвищенню ефективності і прозорості публічних закупівель, ефективності системи державного регулювання, а також запобіганню зловживанням і корупції в цій сфері.

Узагальнення результатів досліджень засвідчують зростання кількості порушень у системі проведення закупівель в умовах воєнного стану, що підтверджується офіційними даними звітів Державної аудиторської служби. Моніторинг закупівель виокремив основні типи порушень, зокрема: порушення у формуванні тендерної документації; порушення процедур розгляду тендерної документації; порушення в частині оприлюднення офіційної інформації; порушення при укладанні договорів; порушення у виборі процедури закупівлі тощо. Узагальнення і класифікація типів порушень у подальших дослідженнях забезпечить можливість виявити залежність між напрямами використання бюджетних коштів і видами шахрайських та корупційних схем.

У липні 2024 р. уряд України вніс зміни до порядку проведення публічних закупівель з метою підвищення безпеки учасників торгів і захисту даних про закупівлі від ворога. Таким чином, дозволено не публікувати інформацію про закупівлі на потреби оборони країни, а також не розголошувати інформацію про розташування підприємств-постачальників. Засекреченість інформації під час проведення закупівель для оборонних цілей на етапі моніторингу може негативно вплинути на торги, зокрема можуть формуватися тіньові схеми витрачання бюджетних коштів. Аналіз порушень з питань проведення державних закупівель за даними Державної аудиторської служби дає

змогу з'ясовути причини їх виникнення. Автори припускають, що підґрунтям такого виникнення виступають корупційні й шахрайські схеми витрачання бюджетних коштів, які можна виявити за допомогою документальних зустрічних перевірок.

Запропоновано розробити систему заходів, спрямованих на вдосконалення фінансового контролю та аналізу публічних закупівель на етапі моніторингу закупівель. Такі заходи повинні бути спрямовані на забезпечення більшої прозорості, ефективності та чесності у сфері публічних закупівель шляхом вдосконалення системи фінансового контролю та аналізу. Це дозволить уникнути втрат державних коштів через фінансові порушення і забезпечить більшу довіру громадян та інших зацікавлених сторін до процесу публічних закупівель.

Результати проведеного дослідження характеризуються науковою цінністю, оскільки розширюється спектр теоретичних засад фінансового контролю та аналізу в системі державного регулювання публічних закупівель, діагностуються проблеми і недоліки чинної системи фінансового контролю та аналізу та містяться конкретні пропозиції щодо вдосконалення цієї системи. Дані результати також характеризуються практичною значущістю, оскільки їх можна використати для оптимізації роботи контролюючих органів; підвищення ефективності та прозорості публічних закупівель, а також у процесі вдосконалення законодавства та нормативно-правової бази у сфері публічних закупівель. Очікується, що результати представленого дослідження сприятимуть поглибленому розумінню значення фінансового контролю та аналізу для забезпечення ефективності та прозорості публічних закупівель.

Подальші розробки зазначеної тематики передбачають вдосконалення аудиторських процедур під час проведення аудиту закупівель на основі документальних зустрічних перевірок та аналіз динаміки порушень, виявлених контролюючими державними органами. Останні дадуть можливість виявити загальну тенденцію структури зловживань і оцінити їх вплив на деякі макроекономічні показники країни. До подальших наукових досліджень доцільно віднести аналіз результатів контрольних заходів у сфері державних закупівель у повоєнний період і їхнього впливу на обсяги зловживання бюджетними коштами. Окремим перспективним напрямом є дослідження можливостей імплементації стандартів і принципів НАТО у систему публічних закупівель України, зокрема у частині прозорості, підзвітності, конкурентності та контролю за використанням ресурсів. Важливим завданням є визначення механізмів адаптації відповідних підходів до національної системи фінансового контролю та аудиту закупівель. Це сприятиме підвищенню надійності закупівельних процедур, зміцненню контролю за використанням публічних коштів та наближенню системи публічних закупівель України до практик держав – членів НАТО.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ / REFERENCES

Carpineti, L., Piga, G., Zanza, M. (2006). The Variety of Procurement Practice: Evidence from Public Procurement. *Handbook of Procurement. Cambridge University Press*. https://www.cambridge.org/core/books/abs/ handbook-of-procurement/variety-of-procurement-practice-evidence-from-public-procurement/43792A6-1F209C2794237DC6157CC17EF	
ProZorro. (б. д.). Офіційний портал оприлюднення інформації про публічні закупівлі України. https://prozorro.gov.ua/	*ProZorro*. (n. d.). Official portal for the publication of information on public procurement in Ukraine. https://prozorro.gov.ua/
Бігун, Н. (2024). *Попри повномасштабну війну, сфера публічних закупівель як ніколи динамічно розвивається*. *Міністерство економіки України.* https://me.gov.ua/News/Detail?lang=uk-UA&id=eae84bc3-8355-497f-a96a-911e4b23-dfa7&title=PopriPovnomasshtabnuViinu	Bihun, N. (2024). Despite the full-scale war, the public procurement sector is developing as dynamically as ever. *Ministry of Economy of Ukraine*. https://me.gov.ua/News/Detail?lang=uk-UA&id=eae84bc3-8355-497f-a96a-911e4b23dfa7-&title=PopriPovnomasshtabnuViinu
Воровська, Л. А., & Колесник, Н. В. (2020). Публічні закупівлі як система ефективного використання бюджетних коштів в органах місцевого самоврядування. *Вісник Бердянського університету менеджменту і бізнесу*, *2*(48), 89–92. ISSN 1997-4167	Vorovska, L. A., & Kolesnyk, N. V. (2020). Public procurement as a system for the efficient use of budget funds in local self-government bodies. *Visnyk of Berdyansk University of Management and Business*, *2*(48), 89–92. ISSN 1997-4167.
Горбатюк, Я. В. (2016). Аналіз повноважень органів державної влади у сфері контролю публічних закупівель. *Юридичний вісник. Серія: Повітряне і космічне право*, (4), 132–136. https://nbuv.gov.ua/UJRN/Npnau_2016_4_23	Horbatiuk, Ya. V. (2016). Analysis of the Powers of Public Authorities in the Field of Public Procurement Control. *Legal Bulletin. Series: Air and Space Law*, (4), 132–136. https://nbuv.gov.ua/UJRN/Npnau_2016_4_23
Державна аудиторська служба України. Звіти. (2020). Статистичні звіти. https://dasu.gov.ua/ua/plugins/userPages/53	*State Audit Service of Ukraine. Reports*. (2020). Statistical Reports. https://dasu.gov.ua/ua/plugins/userPages/53
Держаудитслужба в публічних закупівлях. (2020). Чи ефективні моніторинги. https://ti-ukraine.org/wp-content/uploads/2020/07/Derzhau-dytsluzhba-v-publichnyh-zakupivlyah-chy-efek-tyvni-monitoryngy-1.pdf	*State Audit Service in Public Procurement*. (2020). Are Monitoring Procedures Effective? https://ti-ukraine.org/wp-content/uploads/2020/07/Derzhau-dytsluzhba-v-publichnyh-zakupivlyah-chy-efek-tyvni-monitoryngy-1.pdf
Заєць, Н. М. (2016). Контроль у сфері державних закупівель та вплив його результатів на ефективність здійснення процедур закупівель. *Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету. Сер.: Економічні науки,* (30), 216–223. https://surl.li/orcngh	Zaiets, N. M. (2016). Control in the field of public procurement and the impact of its results on the efficiency of procurement procedures. *Scientific Works of Kirovohrad National Technical University. Series: Economic Sciences*, (30), 216–223. https://surl.li/orcngh
Здирко, Н. Г. (2019). Публічні закупівлі: типи та процедури здійснення. *Агросвіт*, (18), 51–62. https://surl.li/mnekmy	Zdyrko, N. H. (2019). Public procurement: Types and procedures for implementation. *Agrosvit*, (18), 51–62. https://surl.li/mnekmy
Іванова, О., & Севостьянова, Г. (2018). Організація публічних закупівель в Україні та країнах Європейського Союзу. *Бізнес-Інформ,* (9), 41–47. https://surl.lu/oldedg	Ivanova, O., & Sevostianova, H. (2018). Organization of public procurement in Ukraine and the countries of the European Union. *Business Inform*, (9), 41–47. https://surl.lu/oldedg
Назарова, К. О. & Копотієнко, Т. Ю. (2017). Контроль публічних закупівель як державний пріоритет розвитку економіки. *Бізнес-Інформ,* (11), 96–101. http://nbuv.gov.ua/UJRN/binf_2017_11_16	Nazarova, K. O., & Kopotiienko, T. Yu. (2017). Public procurement control as a state priority for economic development. *Business Inform*, (11), 96–101. http://nbuv.gov.ua/UJRN/binf_2017_11_16

Окуліч-Козарін, В. & Мельник, К. (2021). Публічні закупівлі як об'єкт аудиту та управління об'єднаними сільськими територіальними громадами в умовах децентралізації. *Облік і фінанси,* (3), 142–148. http://nbuv.gov.ua/UJRN/Oif_apk_2021_3_19	Okulich-Kozarin, V., & Melnyk, K. (2021). Public procurement as an object of audit and management of united rural territorial communities under decentralization. *Accounting and Finance*, (3), 142–148. http://nbuv.gov.ua/UJRN/Oif_apk_2021_3_19
Педченко, Н. С., Кудацький, О. М., & Педченко, М. Г. (2023). Публічні закупівлі в Україні: переваги на недоліки. *Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. Серія: Економічні науки*, (2), 31–35. http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvpusk_2023_2_6	Pedchenko, N. S., Kudatskyi, O. M., & Pedchenko, M. H. (2023). Public procurement in Ukraine: Advantages and disadvantages. *Scientific Bulletin of Poltava University of Economics and Trade. Series: Economic Sciences*, (2), 31–35. http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvpusk_2023_2_6
Постанова Кабінету Міністрів України № 1178. (2022, 12 жовтня). Про затвердження особливостей здійснення публічних закупівель товарів, робіт і послуг для замовників, передбачених Законом України "Про публічні закупівлі", на період дії правового режиму воєнного стану в Україні та протягом 90 днів з дня його припинення або скасування. https://surl.li/pkojac	*Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine No. 1178*. (2022, October 12). On approval of the special procedure for the public procurement of goods, works, and services for customers covered by the Law of Ukraine "On Public Procurement" for the period of the legal regime of martial law in Ukraine and for 90 days from the date of its termination or cancellation. https://surl.li/pkojac
Постанова Кабінету Міністрів України № 782. (2024, 4 липня). Про внесення змін до особливостей здійснення публічних закупівель товарів, робіт і послуг для замовників, передбачених Законом України "Про публічні закупівлі", на період дії правового режиму воєнного стану в Україні та протягом 90 днів з дня його припинення або скасування. https://surl.li/lbtved	*Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine No. 782*. (2024, July 4). On amendments to the special procedure for the public procurement of goods, works, and services for customers covered by the Law of Ukraine "On Public Procurement" for the period of the legal regime of martial law in Ukraine and for 90 days from the date of its termination or cancellation. https://surl.li/lbtved
Про публічні закупівлі. Закон України № 922-VIII. (2026, 24 серпня). Опублікований на офіційному порталі Верховної Ради України. https://surli.cc/xmfmye	*On Public Procurement. Law of Ukraine No. 922-VIII*. (2026, August 24). Published on the official website of the Verkhovna Rada of Ukraine. https://surli.cc/xmfmye
Русін, В. М. (2019). Розвиток системи публічних закупівель в Україні. *Вісник ТНЕУ*, (12), 99–103. https://doi.org/10.32702/2306-6806.2019.12.99	Rusin, V. M. (2019). Development of the public procurement system in Ukraine. Bulletin of TNEU, (12), 99–103. URL: https://doi.org/10.32702/2306-6806.2019.12.99

Конфлікт інтересів. Автори заявляють, що вони не мають фінансових чи нефінансових конфліктів інтересів щодо цієї публікації; не мають відносин із державними органами, комерційними або некомерційними організаціями, які могли б бути зацікавлені у поданні цієї точки зору. З огляду на те, що двоє з авторів афілійовані з установою, яка є видавцем журналу, що може зумовити потенційний конфлікт або підозру в упередженості, остаточне рішення про публікацію цієї статті (включно з вибором рецензентів та редакторів) приймалося тими членами редколегії, які не пов'язані з цією установою.

Автори не отримували прямого фінансування для цього дослідження.

Усенко, А., Копотієнко, Т., & Овчарик Р. (2026). Фінансовий аналіз та контроль публічних закупівель. *Scientia fructuosa, 5*(169), 156–177. http://doi.org/10.31617/1.2026(169)10

Надійшла до редакції 15.05.2026.
Доопрацьовано 01.06.2026
Прийнято до друку 13.07.2026.
Публікація онлайн 21.10.2026.